Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
NIILS WAHL
prednesené 16. septembra 2015[1]

Vec C-330/14

Gergely Szemerey
proti
Miniszterelnökséget vezető miniszter

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Maďarsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Prípustnosť — Spoločná poľnohospodárska politika — Schémy priamej podpory — Integrovaný správny a kontrolný systém — Zníženie alebo vylúčenie podpory v prípade nedodržania pravidiel týkajúcich sa oprávnenosti a krížového plnenia — Nesplnenie povinnosti predložiť osvedčenie o vzácnych druhoch rastlín zo strany poľnohospodára — Proporcionalita — Správna prax — Vyššia moc“

1. Vo veci prejednávanej pred vnútroštátnym súdom poľnohospodár nepriložil osvedčenie o vzácnych druhoch rastlín ku svojej žiadosti o vyplatenie agroenvironmentálnej podpory tak, ako to stanovuje vnútroštátna právna úprava. Osvedčenie sa vyžaduje pre odôvodneniu žiadosti o zvýšenú podporu podávanej z dôvodu pestovania vzácnych druhov rastlín. Príslušné orgány následne uznali situáciu vyššej moci, keďže ťažké klimatické podmienky znemožnili sejbu týchto druhov rastlín. Žiadosť o podporu však bola zamietnutá v plnom rozsahu a poľnohospodár bol povinný zaplatiť ďalšiu administratívnu sankciu, ktorá sa mala započítať počas troch nasledujúcich rokov. Spôsobila to v podstate skutočnosť, že poľnohospodár nepredložil osvedčenie včas.

2. Od Súdneho dvora sa v tejto súvislosti požaduje, aby objasnil dve otázky. Prvá sa týka príslušnej miery voľnosti, ktorú členské štáty požívajú pri zavádzaní mechanizmov na zabezpečenie účinnej kontroly schém poľnohospodárskej pomoci. Druhá otázka, ktorá je logickým pokračovaním prvej, sa zaoberá zlučiteľnosťou s príslušnými pravidlami právnej úpravy Únie v oblasti poľnohospodárstva, ktoré sa týkajú uloženia sankcie súvisiacej s úplnosťou žiadosti.

1 — Jazyk prednesu: angličtina.

I – **Právny rámec**

A – *Právo Únie*

1. Nariadenie (ES) č. 1698/2005 [2]

3. Nariadenie č. 1698/2005 stanovuje v súlade s jeho článkom 1 najmä všeobecné pravidlá, ktoré upravujú podporu Únie pre rozvoj vidieka financovanú Európskym poľnohospodárskym fondom na rozvoj vidieka (EPFRV).

4. Ciele tohto nariadenia sa vykonávajú prostredníctvom opatrení stanovených v štyroch osiach vymedzených v jeho hlave IV. Os 2 pozostáva z opatrení zameraných na zlepšenie životného prostredia a vidieka. Článok 36 písm. a) bod iv) v tejto súvislosti stanovuje, že podpora uvedená v tejto osi sa týka opatrení zameraných na trvalo udržateľné využívanie poľnohospodárskej pôdy prostredníctvom (okrem iného) agroenvironmentálnych platieb.

5. Článok 39 tohto nariadenia sa týka agroenvironmentálnych platieb. Jeho odseky 2 a 3 stanovujú, že členské štáty poskytujú takéto platby poľnohospodárom, ktorí dobrovoľne prijali agroenvironmentálne záväzky. Ide len o tie záväzky, ktoré presahujú rámec príslušných povinných noriem ustanovených v právnej úprave Únie, ako aj minimálnych požiadaviek pre používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín a iných príslušných povinných požiadaviek ustanovených vnútroštátnymi právnymi predpismi.

6. Článok 74 ods. 1 nariadenia č. 1698/2005 stanovuje, že členské štáty prijmú všetky právne a správne opatrenia, aby zabezpečili účinnú ochranu finančných záujmov Európskej únie.

2. Nariadenie (ES) č. 1975/2006 [3]

7. Nariadenie č. 1975/2006 stanovuje v súlade s jeho článkom 1 podrobné pravidlá uplatňovania kontrolných postupov a krížového plnenia týkajúcich sa spolufinancovaných opatrení na podporu rozvoja vidieka ustanovených podľa nariadenia č. 1698/2005.

8. Článok 4 sa týka žiadosti o podporu a žiadosti o platby. Stanovuje:

„1. Bez toho, aby boli dotknuté osobitné ustanovenia tohto nariadenia, členské štáty zabezpečujú vhodné postupy pri predkladaní žiadostí o podporu.

…

3. Žiadosti o podporu a žiadosti o platbu sa v prípade, že v nich zodpovedný orgán zistí zrejmé chyby, môžu kedykoľvek po predložení upraviť.“

2 — Nariadenie Rady (ES) z 20. septembra 2005 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) (Ú. v. EÚ L 277, s. 1), zmenené a doplnené nariadením Rady (ES) č. 473/2009 z 25. mája 2009 (Ú. v. EÚ L 144, s. 3).

3 — Nariadenie Komisie (ES) zo 7. decembra 2006, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá uplatňovania nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005, pokiaľ ide o realizáciu kontrolných postupov a krížového plnenia pri opatreniach na podporu rozvoja vidieka (Ú. v. EÚ L 368, s. 74), zmenené a doplnené nariadením Komisie (ES) č. 484/2009 z 9. júna 2009 (Ú. v. EÚ L 145, s. 25).

9. Článok 5 stanovuje všeobecné zásady kontroly. Uvádza:

„1. Bez toho, aby boli dotknuté osobitné ustanovenia tohto nariadenia, členské štáty zabezpečujú možnosť kontrolovať všetky kritériá oprávnenosti stanovené Spoločenstvom vo vnútroštátnych právnych predpisoch alebo programoch rozvoja vidieka podľa súboru overiteľných ukazovateľov stanovených členskými štátmi.

…

3. Bez toho, aby boli dotknuté osobitné ustanovenia, žiadna platba sa neuskutoční v prospech príjemcov, u ktorých sa zistí, že umelo vytvorili podmienky požadované na poskytnutie týchto platieb a tak získali výhodu, ktorá nie je v súlade s cieľmi režimu podpory.“

10. Článok 10 je súčasťou kapitoly II, nazvanej „Kontroly, zníženia sumy a vylúčenia z poskytovania pomoci“. Pod názvom „Všeobecné zásady“ znie:

„1. Žiadosti o podporu a následné žiadosti o platbu sa kontrolujú spôsobom, ktorý zaistí účinné overenie ich súladu s podmienkami na poskytnutie podpory.

2. Členské štáty určia vhodné metódy a prostriedky na overovanie podmienok poskytnutia podpory pre každé podporné opatrenie.

3. Členské štáty využívajú integrovaný správny a kontrolný systém uvedený v kapitole 4 hlavy II nariadenia (ES) č. 1782/2003 (ďalej len ‚IACS‘).

4. Overovanie kritérií oprávnenosti pozostáva z administratívnych kontrol a kontrol na mieste.

5. Dodržiavanie krížového plnenia sa overuje prostredníctvom kontrol na mieste a v prípadoch, keď to je vhodné, prostredníctvom administratívnych kontrol.

…“

11. Článok 11 sa týka administratívnych kontrol. Odsek 1 znie:

„Administratívne kontroly sa vykonávajú pri všetkých žiadostiach o podporu a platbu a pokrývajú všetky prvky, ktoré možno a je vhodné kontrolovať administratívnymi prostriedkami. V rámci administratívnych postupov je zabezpečené zaznamenávanie vykonaných kontrol, výsledkov overovaní a opatrení prijatých v prípade nezrovnalostí.“

12. Článok 18, nazvaný „Zníženia sumy a vylúčenia v prípadoch nespĺňania kritérií oprávnenosti“, stanovuje:

„1. V prípade, že sa nedodržia iné záväzky spojené s poskytovaním pomoci ako súvisiace s vyhlásenou plochou alebo počtom zvierat, nárokovaná pomoc sa zníži alebo zamietne.

2. Členský štát na základe závažnosti, rozsahu a lehoty trvania nedodržiavania záväzkov stanoví sumu, o ktorú sa pomoc zníži.

Závažnosť nedodržania záväzkov závisí najmä od váhy dôsledkov, pričom sa zohľadňujú ciele, ktoré sa sledovali nedodržanými kritériami.

Rozsah nedodržania záväzkov závisí najmä od jeho vplyvu na operáciu ako celok.

To, či sa nesúlad stane trvalým, závisí najmä od dĺžky časového obdobia, počas ktorého sa prejavoval, alebo možnosti ukončiť tento vplyv rozumnými prostriedkami.

3. V prípade, že k nedodržaniu záväzkov došlo pre úmyselné nezrovnalosti, príjemca sa z dotyčného opatrenia vylúči na príslušný kalendárny rok, ako aj na nasledujúci kalendárny rok.“

3. Nariadenie (ES) č. 1122/2009 [4]

13. Nariadenie č. 1122/2009 ustanovuje podrobné pravidlá na vykonávanie krížového plnenia, modulácie a integrovaného administratívneho a kontrolného systému ustanoveného v kapitole 4 hlave II nariadenia (ES) č. 73/2009 [5], ako aj na vykonávanie krížového plnenia ustanoveného v článkoch 85t a 103z nariadenia (ES) č. 1234/2007 [6]. V súlade s jeho článkom 87 sa toto nariadenie uplatňuje na žiadosti o poskytnutie pomoci týkajúce sa hospodárskych rokov alebo prémiových období začínajúcich od 1. januára 2010.

14. Nariadenie č. 1122/2009 nahradilo nariadenie (ES) č. 796/2004 [7]. Články 14, 23 a 75 nariadenia č. 1122/2009 sa v súlade s článkami 7 a 8 nariadenia č. 1975/2006 a v spojení s korelačnou tabuľkou v prílohe II nariadenia č. 1122/2009 uplatňujú *mutatis mutandis* na situácie, ktoré upravuje nariadenie č. 1975/2006.

15. Článok 14 nariadenia č. 1122/2009 sa týka zmien a doplnení jednotnej žiadosti. Odsek 1 tohto článku znie:

„Po uplynutí lehoty na predkladanie jednotných žiadostí sa do jednotnej žiadosti môžu doplniť jednotlivé poľnohospodárske parcely alebo jednotlivé platobné nároky pod podmienkou, že požiadavky podľa príslušných uvedených schém pomoci sú splnené.

Zmeny týkajúce sa využitia alebo schémy pomoci v súvislosti s jednotlivými poľnohospodárskymi parcelami alebo v súvislosti s platobnými nárokmi už deklarovanými v jednotnej žiadosti možno realizovať za tých istých podmienok.

Pokiaľ zmeny a doplnenia uvedené v prvom a druhom pododseku majú vplyv na akékoľvek podklady alebo zmluvy, ktoré sa majú predložiť, príslušné zmeny a doplnenia týchto podkladov alebo zmlúv sa takisto povoľujú.“

16. Článok 23 tohto nariadenia sa týka žiadostí predložených po termíne. Odsek 1 stanovuje:

„Okrem prípadov vyššej moci a mimoriadnych okolností, ako sa uvádza v článku 75, predloženie žiadosti o poskytnutie pomoci v zmysle tohto nariadenia po príslušnej lehote vedie za každý pracovný deň k 1 % zníženiu sumy, na ktorú by mal poľnohospodár nárok, ak by bol žiadosť podal včas.

4 — Nariadenie Komisie (ES) z 30. novembra 2009, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá vykonávania nariadenia Rady (ES) č. 73/2009, pokiaľ ide o krížové plnenie, moduláciu a integrovaný správny a kontrolný systém v rámci schém priamej podpory pre poľnohospodárov ustanovených uvedeným nariadením, ako aj podrobné pravidlá vykonávania nariadenia Rady (ES) č. 1234/2007, pokiaľ ide o krížové plnenie v rámci schémy podpory ustanovenej pre odvetvie vinohradníctva a vinárstva (Ú. v. EÚ L 316, s. 65).

5 — Nariadenie Rady (ES) z 19. januára 2009, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory pre poľnohospodárov v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa ustanovujú niektoré režimy podpory pre poľnohospodárov, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (ES) č. 1290/2005, (ES) č. 247/2006, (ES) č. 378/2007 a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1782/2003 (Ú. v. EÚ L 30, s. 16).

6 — Nariadenie Rady (ES) z 22. októbra 2007 o vytvorení spoločnej organizácie poľnohospodárskych trhov a o osobitných ustanoveniach pre určité poľnohospodárske výrobky (nariadenie o jednotnej spoločnej organizácii trhov) (Ú. v. EÚ L 299, s. 1).

7 — Nariadenie Komisie (ES) z 21. apríla 2004, ktoré ustanovuje podrobné pravidlá na uplatňovanie krížového plnenia, modulácie a integrovaného správneho a kontrolného systému uvedeného v nariadení Rady (ES) č. 1782/2003 a (ES) č. 73/2009, ako aj uplatňovanie krížového plnenia stanoveného v nariadení Rady (ES) č. 479/2008 (Ú. v. EÚ L 141, s. 18; Mim. vyd. 03/044, s. 243) v znení zmien a doplnení.

Bez toho, aby boli dotknuté akékoľvek konkrétne opatrenia prijaté členskými štátmi, pokiaľ ide o potrebu predložiť akékoľvek podklady včas s cieľom umožniť naplánovanie a vykonanie efektívnych kontrol, sa prvý pododsek takisto uplatňuje s ohľadom na dokumenty, zmluvy alebo vyhlásenia, ktoré sa majú predložiť príslušnému orgánu v súlade s článkami 12 a 13, pokiaľ sú takéto dokumenty, zmluvy alebo vyhlásenia nevyhnutné na posúdenie oprávnenosti príslušnej pomoci. V takom prípade sa uplatní zníženie splatnej sumy príslušnej pomoci.

Ak je omeškanie dlhšie ako 25 kalendárnych dní, žiadosť sa považuje za neprípustnú.“

17. Článok 58 nariadenia č. 1122/2009 stanovuje pravidlá, ktoré sa uplatňujú v prípade nadhodnotenia pri deklarovaní. Znie:

„Ak plocha v súvislosti so skupinou plodín deklarovaná na účely akýchkoľvek schém pomoci na plochu… presahuje plochu určenú v súlade s článkom 57 tohto nariadenia, pomoc sa vypočíta na základe určenej plochy zníženej o dvojnásobok zisteného rozdielu, ak je tento rozdiel väčší ako 3 % alebo dva hektáre, ale nie väčší ako 20 % určenej plochy.

Ak je rozdiel väčší ako 20 % určenej plochy, žiadna pomoc na plochu sa v prípade príslušnej skupiny plodín neposkytuje.

Ak je rozdiel väčší ako 50 %, poľnohospodár sa takisto vylučuje z prijímania pomoci do výšky rovnajúcej sa sume, ktorá zodpovedá rozdielu medzi deklarovanou plochou a plochou určenou v súlade s článkom 57 tohto nariadenia. … Ak sa táto suma nemôže v plnej výške započítať… počas troch kalendárnych rokov po kalendárnom roku zistenia, neuhradený zostatok zanikne.“

18. Článok 75 sa týka vyššej moci a mimoriadnych okolností. Stanovuje:

„1. Ak poľnohospodár nebol schopný splniť svoje povinnosti v dôsledku vyššej moci alebo mimoriadnych okolností… udrží si právo na poskytnutie pomoci na plochu alebo zvieratá, na ktoré bolo možné poskytnúť pomoc v čase, keď sa vyskytol prípad vyššej moci alebo mimoriadnych okolností. Okrem toho, ak sa nesúlad v dôsledku takejto vyššej moci alebo mimoriadnych okolností týka krížového plnenia, príslušné zníženie sa neuplatní.

2. Prípady vyššej moci a mimoriadnych okolností… sa spolu s relevantným dôkazom k spokojnosti príslušného orgánu písomne oznámia tomuto orgánu do desiatich pracovných dní odo dňa, keď je poľnohospodár v situácii tak urobiť.“

B – *Maďarské právo*

19. § 29 ods. 3 vyhlášky č. 61/2009 [8] stanovuje, že ak sa v zmysle jej príloh 12 alebo 13 považujú vzácne druhy rastlín za obzvlášť významné z kultúrno-historického alebo genetického hľadiska, osoba oprávnená na podporu má právo na zvýšenie sumy pomoci za predpokladu, že príslušný orgán potvrdí, že daná odroda rastliny predstavuje rastlinu, na ktorú odkazujú uvedené prílohy.

20. § 55 ods. 4 vyhlášky č. 61/2009 ďalej stanovuje, že ak kontrola na mieste odhalí, že osoba oprávnená na podporu nie je držiteľom osvedčenia uvedeného v § 29 ods. 3, celá suma podpory sa zamietne na jeden hospodársky rok, a to vo vzťahu k príslušnej parcele.

8 — Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka zo 14. mája, ktorou sa spresňujú požiadavky na žiadosti o agroenvironmentálnu podporu predložené prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka [Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott agrár-környezetgazdálkodási támogatások igénybevételének részletes feltételeiről szóló 61/2009. (V.14.) FVM rendelet].

21. Na základe § 16 ods. 2 vyhlášky č. 31/2010[9], sa do vyhlášky č. 61/2009 vložil nový § 43 ods. 6. V súlade s týmto ustanovením, ak sa pestuje vzácny druh rastlín, k žiadosti o podporu treba priložiť osvedčenie týkajúce sa vzácnych druhov rastlín uvedené v § 29 ods. 3 vyhlášky č. 61/2009. Nové ustanovenie nadobudlo účinnosť 31. marca 2010.

II – **Skutkové okolnosti, konanie a prejudiciálne otázky**

22. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania možno vyvodiť tieto skutkové okolnosti.

23. Pán Szemerey požiadal 26. júla 2009 o poľnohospodársku podporu. Príslušný orgán jeho žiadosti vyhovel 21. januára 2010. Následne 16. mája 2010 podal pán Szemerey jednotnú žiadosť o podporu na plochu v rámci programu ekologického pôdohospodárstva na obrábanej pôde.

24. Presnejšie povedané, pán Szemerey po tom, čo 31. mája 2010 zmenil svoju žiadosť, žiadal vyplatiť agroenvironmentálnu podporu vo výške zodpovedajúcej 52,9 hektára. V tejto súvislosti predložil taktiež žiadosť o prednostnú podporu, ktorá zakladá právo na zvýšenie inak splatnej podpory, a to vo vzťahu k 29,69 hektára (z celkových 52,9 hektára) určeným na pestovanie vzácnych a ohrozených druhov rastlín, ktoré sa uprednostňujú z historických, kultúrnych alebo genetických dôvodov. Na tento účel získal pán Szemerey semená komonice bielej (*Melilotus alba Medik*) a ďateliny hybridnej (*Trifolium hybridum L.*).

25. Na jar a začiatkom leta roku 2010 bola sejba týchto uvedených vzácnych druhov rastlín zmarená najmä v dôsledku záplav. Pán Szemerey preto predložil dve vyhlásenia o situácii vyššej moci: prvé 29. júna 2010 a následne 28. júla 2010. Podľa pokynov maďarských orgánov pán Szemerey zároveň nahradil označenie využitia postihnutej plochy označením „pôda vyňatá z produkcie“. Dňa 30. septembra 2010 príslušné orgány uznali vyhlásenie o situácii vyššej moci.

26. Hoci príslušný orgán uznal situáciu vyššej moci, 19. marca 2011 zamietol žiadosť pána Szemereya o podporu v plnom rozsahu a uložil mu administratívnu sankciu vo výške 2 483 953 forintov, ktorá sa mala na ďalšie tri roky započítať so žiadosťami vo vzťahu k príslušným plochám. Pán Szemerey sa proti tomuto rozhodnutiu odvolal v rozsahu uloženej sankcie.

27. Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Központi Szerve (Ústredný úrad pre pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka; ďalej len „úrad“) 13. januára 2012 potvrdil dané rozhodnutie z dôvodu, že pán Szemerey nepredložil príslušné osvedčenie k vzácnym druhom rastlín, ktoré mal predložiť 15. mája 2010 (t. j. pri podaní žiadosti o podporu), alebo najneskôr 9. júna 2010. Úrad v tejto súvislosti ďalej poznamenal, že nedostatok v predložených dokumentoch, ktoré slúžia na overenie údajov v žiadosti, nemožno odstrániť. Usúdil preto, že pán Szemerey nemá právo na prednostnú podporu na vzácne druhy rastlín a plocha pôdy určená na ich pestovanie sa na účely určenia nároku na získanie podpory z tohto dôvodu považovala za 0 hektárov. Vzhľadom na skutočnosť, že výsledok nadhodnotenia pri deklarovaní bol väčší než 50 % určenej plochy, úrad využil článok 58 nariadenia č. 1122/2009, aby uložil sankciu.

9 — Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka z 30. marca 2010, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška č. 61/2009, ktorou sa upresňujú požiadavky na žiadosti o agroenvironmentálnu podporu predložené prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka, ako aj vyhlášok ministerstva o podporách poskytovaných v rámci Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka [Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott agrár-környezetgazdálkodási támogatások igénybevételének részletes feltételeiről szóló 61/2009. (V. 14.) FVM rendelet, valamint más, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott támogatásokról szóló miniszteri rendeletek módositásáról szóló 31/2010. (III.30.) FVM rendelet].

28. Pán Szemerey sa proti tomuto rozhodnutiu odvolal na Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Správny a pracovný súd v Gyule). Vzhľadom na pochybnosti o zlučiteľnosti príslušnej vnútroštátnej právnej úpravy s právom Únie tento súd rozhodol prerušiť konanie a položiť nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Majú sa zásada flexibility a možnosť zmeny podľa [odôvodnení] 20 a 27 nariadenia [č. 796/2004] a [odôvodnení] 18, 23 a 26 nariadenia [č. 1122/2009] vykladať v tom zmysle, že im odporuje vnútroštátna právna úprava, podľa ktorej je v prípade pestovania vzácneho druhu rastliny potrebné priložiť k žiadosti o podporu osvedčenie o vzácnej rastline, pokiaľ sa vezme do úvahy správna prax, v súlade s ktorou bolo možné požiadať o osvedčenie iba pred podaním žiadosti o podporu medzi 2. a 15. aprílom 2010 a v súlade s ktorou bolo možné priložiť toto osvedčenie iba súčasne s predložením jednotnej žiadosti, pričom právna úprava neumožňovala nápravu tohto nedostatku žiadosti spočívajúceho v chýbajúcom osvedčení?

2. Je tento režim zlučiteľný s povinnosťou členského štátu neohroziť ciele spoločnej poľnohospodárskej politiky alebo možno povedať, že účinné uplatnenie práva na podporu poľnohospodárom pestujúcim vzácne druhy rastlín vyplývajúce z práva Únie sa v roku 2010 stalo nemožným alebo neprimerane ťažkým a nepredvídateľným po zmene právnej úpravy [zmena § 43 ods. 6 (vyhlášky č. 61/2009), zavedená do právneho poriadku (vyhláškou č. 31/2010)]?

3. Je v rozpore s [odôvodnením] 57 nariadenia [č. 796/2004] alebo [odôvodnením] 75 nariadenia [č. 1122/2009], a najmä so zásadou proporcionality správny postup, podľa ktorého je v prípade chýbajúceho osvedčenia o vzácnej rastline ukladaná sankcia za dodatočné doplnenie žiadosti vzhľadom na požiadavku úplnosti žiadosti, bez zohľadnenia úmyselnosti, nedbanlivosti, alebo určitých okolností, aj keď v ostatnom žiadosť o podporu spĺňa vo vzťahu k celej parcele požiadavky na priznanie podpory a poľnohospodár pestuje deklarované rastliny na deklarovanej rozlohe?

4. Sú uplatniteľné dôvody pre vylúčenie zodpovednosti uvedené v [odôvodneniach] 67 alebo 71 nariadenia [č. 796/2004] alebo [odôvodnení] 75 nariadenia [č. 1122/2009] v prípade, že poľnohospodár namieta, že správny postup odporuje právu alebo je neprimeraný výnimočným okolnostiam a usiluje sa dokázať, že postup správneho orgánu bol úplne alebo čiastočne príčinou jeho omylu?

5. Dá sa vyhlásenie o situácii vyššej moci, ktorému sa vyhovelo a ktoré predkladá poľnohospodár v súvislosti s celkovou stratou plodiny (sejby), považovať za správnu informáciu, na ktorú odkazujú [odôvodnenie] 67 nariadenia [č. 796/2004] a [odôvodnenie] 93 nariadenia [č. 1122/2009], ktoré zbavujú poľnohospodára zodpovednosti za nepredloženie osvedčenia o vzácnej rastline, a ktoré v dôsledku toho predpokladajú oslobodenie od sankcií v súvislosti s úplnosťou žiadosti?“

29. Písomné pripomienky predložil pán Szemerey, úrad, maďarská a grécka vláda, ako aj Európska komisia, pričom všetci uvedení s výnimkou gréckej vlády predniesli na pojednávaní, ktoré sa konalo 24. júna 2015, aj ústne vyjadrenia.

III – **Analýza**

A – *Úvodné poznámky*

30. Na úvod treba pripomenúť, že vnútroštátny súd predložil Súdnemu dvoru niekoľko otázok, z ktorých všetky odkazujú na *odôvodnenia* nariadení č. 796/2004 a 1122/2009, a nie na právne záväzné ustanovenia týchto dokumentov. Okrem toho prejudiciálne otázky neobsahujú žiadnu zmienku o nariadeniach č. 1698/2005 a 1975/2006 týkajúcich sa EPFRV, ktoré poskytujú právny rámec na riešenie problémov, ktoré sú základom návrhu na začatie prejudiciálneho konania. A navyše návrh na začatie prejudiciálneho konania ponecháva niektoré kľúčové otázky týkajúce sa vnútroštátnych právnych a skutkových súvislostí nezodpovedané.

31. Hoci je to určite nežiaduce v mnohých ohľadoch, táto skutočnosť nepostačuje na to, aby sa návrh na začatie prejudiciálneho konania vyhlásil za neprípustný.[10] Tento záver vyplýva z ducha spolupráce, ktorý je vlastný postupu stanovenému v článku 267 ZFEÚ. Ako Súdny dvor sám už viackrát poznamenal, v tejto súvislosti prináleží Súdnemu dvoru, aby zo všetkých informácií, ktoré poskytol vnútroštátny súd, a najmä z odôvodnenia rozhodnutia vnútroštátneho súdu, vybral tie právne skutočnosti, ktoré si so zreteľom na predmet sporov vyžadujú výklad.[11]

32. Vzhľadom na uvedené využijem túto príležitosť, aby som zdôraznil, aké je dôležité uvádzať v návrhu na začatie prejudiciálneho konania jasne vymedzený rámec analýzy (pokiaľ ide o právnu, ako aj skutkovú rovinu). Neuľahčí sa tým len úloha Súdneho dvora, ale zabezpečí sa tiež, aby všetci tí, ktorí majú záujem predložiť svoje pripomienky, boli v postavení, v ktorom tak môžu urobiť.[12] Ako teda pripomienky predložené v tejto veci jasne naznačujú, ak to tak nebude, môže to spôsobiť zmätok nielen, čo sa týka uplatniteľného legislatívneho rámca, ale aj pokiaľ ide o skutkové okolnosti uvedené v návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

33. Skutočnosť, že vnútroštátny súd neodkazoval na príslušné ustanovenia práva Únie, podľa môjho názoru Súdnemu dvoru nebráni, aby vnútroštátnemu súdu poskytol všetky prvky výkladu práva Únie, ktoré môžu byť užitočné na rozhodnutie v prejednávanej veci, ako to vyžaduje judikatúra.[13] Napriek už uvedeným nedostatkom návrhu na začatie prejudiciálneho konania možno v prejednávanej veci relatívne ľahko vyvodiť otázky, vo vzťahu ku ktorým vnútroštátny súd žiada o usmernenie.

34. Rozumiem tomu tak, že vnútroštátny súd v skutočnosti žiada o usmernenie vo vzťahu k dvom otázkam. Prvá súvisí s voľnosťou alebo skôr s jej obmedzeniami, ktorú členské štáty požívajú pri navrhovaní mechanizmov kontroly schém pomoci. Druhá otázka sa týka toho, aké sú príslušné dôsledky neúplnej žiadosti o podporu v rámci konkrétnej schémy pomoci.

35. Oboma otázkami sa budem zaoberať jednotlivo. Ako som uviedol v inej veci,[14] nemalo by sa zabúdať, že poľnohospodárstvo predstavuje odbornú činnosť. Túto skutočnosť treba mať na pamäti pri výklade a uplatňovaní právnych predpisov Únie v oblasti poľnohospodárstva.

10 — Čo sa týka podmienok prípustnosti, pozri návrhy, ktoré som predniesol vo veci Gullotta a Farmacia di Gullotta Davide & C. (C-497/12, EU:C:2015:168, najmä bod 20).

11 — Nedávny rozsudok Zaizoune (C-38/14, EU:C:2015:260, bod 26 a citovaná judikatúra). Pozri tiež okrem iných rozsudok Fuß (C-243/09, EU:C:2010:609, bod 40 a citovanú judikatúru).

12 — Pozri napríklad uznesenie Viacom (C-190/02, EU:C:2002:569, bod 14 a citovanú judikatúru).

13 — Pozri napríklad rozsudok Abdida (C-562/13, EU:C:2014:2453, bod 37 a citovanú judikatúru).

14 — Pozri návrhy, ktoré som predniesol vo veci Demmer (C-684/13, EU:C:2015:131, bod 71).

B – *Povinnosť zabezpečiť účinnú kontrolu schém pomoci*

36. Prvá a druhá prejudiciálna otázka, ktoré posúdim spoločne, sa týkajú zlučiteľnosti vnútroštátnej právnej úpravy s právom Únie, pričom vnútroštátna právna úprava vyžaduje, aby poľnohospodár pri podaní žiadosti o podporu predložil aj osvedčenie týkajúce sa vzácnych druhov rastlín, ktoré tvoria základ žiadosti (o vyplatenie prednostnej podpory). Úrad a maďarská vláda v tejto súvislosti na pojednávaní tvrdili, že o dané osvedčenie možno požiadať nezávisle od sejby semien uvedených rastlín. Ďalej uviedli, že dané osvedčenie je určené na identifikáciu vzácnych druhov rastlín, ktoré zakladajú právo na prednostnú podporu, a teda uľahčuje úlohu orgánov rozhodnúť o oprávnenosti na tento konkrétny druh pomoci.

37. Na úvod niet pochýb, že zabezpečenie účinnej kontroly schém pomoci je úlohou členských štátov. V skutočnosti je to ich povinnosť. Jasne to vyplýva z článku 74 nariadenia č. 1698/2005 a článku 5 ods. 1 nariadenia č. 1975/2006. Z uvedených ustanovení je zrejmé, že členské štáty sú na jednej strane povinné prijať všetky právne a správne opatrenia potrebné na zabezpečenie účinnej ochrany finančných záujmov Európskej únie. Na druhej strane sú členské štáty povinné v tejto súvislosti zabezpečiť možnosť kontrolovať kritériá oprávnenosti súvisiace s rôznymi druhmi pomoci prostredníctvom súboru overiteľných ukazovateľov stanovených členskými štátmi. Je to nutné z dôvodu zabránenia zneužitiu.

38. Členské štáty však napriek tomu požívajú diskrečnú právomoc pri rozhodovaní o konkrétnej realizácii kontrol, a to administratívnych kontrol, ako aj kontrol na mieste, ktoré majú zaistiť účinné overenie súladu s podmienkami na poskytnutie podpory. Vyplýva to z článku 10 nariadenia č. 1975/2006.

39. Zdá sa, že v prejednávanej veci niet pochýb o tom, že požiadavka vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá sa týka predloženia osvedčenia pri podaní žiadosti o podporu, je navrhnutá tak, aby umožnila príslušným orgánom overiť *ex ante*, že podmienky na poskytnutie podpory v rámci konkrétnej schémy pomoci sú splnené. Uvedená požiadavka v tomto zmysle prispieva k účinnosti administratívnych kontrol a k overeniu, že príjemca je oprávnený na príslušnú agroenvironmentálnu podporu. Zdá sa teda, že požiadavka, podľa ktorej sa má pri podaní žiadosti predložiť aj osvedčenie o vzácnych druhoch rastlín, je plne zlučiteľná s právom Únie. Je to tak najmä preto, že je navrhnutá s cieľom zabezpečiť, aby kontroly vykonávané príslušnými orgánmi boli účinné, ako to vyžaduje článok 74 nariadenia č. 1698/2005.

40. Okrem toho zo súdneho spisu a z vyjadrení, ktoré úrad a maďarská vláda predniesli na pojednávaní, vyplýva, že vnútroštátna právna úprava v skutočnosti umožňuje príjemcom predložiť predmetné osvedčenie až 25 kalendárnych dní po uplynutí lehoty na podanie žiadosti o podporu za daný rok podpory (t. j. po 9. júni). Zdá sa, že to je plne v súlade s článkom 23 nariadenia č. 1122/2009, ktorý príjemcovi umožňuje buď podať žiadosť po uplynutí lehoty na jej podanie, alebo danú žiadosť doplniť po tom, čo bola podaná. Zníženie, ktoré sa uplatňuje v súlade s článkom 23 ods. 1 nariadenia č. 1122/2009, predstavuje za každý pracovný deň 1 % zníženie sumy, na ktorú by mal poľnohospodár nárok, ak by žiadosť a podklady podal včas. V takom prípade sa uplatní zníženie splatnej sumy príslušnej pomoci. Ak je omeškanie dlhšie ako 25 kalendárnych dní, žiadosť sa považuje za neprípustnú.

41. Zdá sa mi, že toto ustanovenie, ktoré stanovuje určité tolerančné obdobie pri podávaní žiadosti o podporu (v súlade s článkom 14 nariadenia č. 1122/2009), predstavuje flexibilitu, ktorú vnútroštátny súd taktiež zmieňuje. Vzhľadom na uvedené nevidím dôvod, prečo by boli príslušné vnútroštátne ustanovenia týkajúce sa predloženia daného osvedčenia nezlučiteľné s právom Únie.

42. Vyvstávajú však dve ďalšie otázky, ktoré treba riešiť.

43. Prvou otázkou je, či bolo v roku 2010 možné získať osvedčenie, a teda aj prednostnú podporu. Vzhľadom na prísne stanovisko, ktoré Súdny dvor zaujal vo vzťahu k povinnostiam členských štátov zabezpečiť účinnosť kontroly schém pomoci,[15] je len výnimočné, aby sa opatrenie určené na zabezpečenie účinných kontrol mohlo považovať za opatrenie, ktoré je v rozpore so zásadou proporcionality. Bolo by to tak len v prípade, ak by získanie podpory bolo prakticky nemožné, alebo nanajvýš neprimerane ťažké.

44. Pán Szemerey v tejto súvislosti tvrdí, že osvedčenie možno získať iba pre zasadené semená, a že z tohto dôvodu je na získanie daného osvedčenia nutné podať žiadosť najneskôr do 15. apríla. Jeho tvrdenie spočíva v tom, že kumulatívny účinok týchto podmienok spôsobuje, že získanie prednostnej podpory je pre poľnohospodára nemožné, alebo nanajvýš neprimerane ťažké, a to v neposlednom rade pri druhoch rastlín, ktoré možno zasiať neskôr než v marci.[16] Za predpokladu, že je to pravda, by som zastával názor, že podrobné pravidlá uplatňovania príslušnej vnútroštátnej právnej úpravy, pokiaľ ide o rok 2010, nemôžu ustáť preskúmanie vo vzťahu k zásade proporcionality.

45. Zdá sa mi však, že by bolo nesprávne vyvodiť takýto záver za predpokladu, že vnútroštátny súd zistí, že tieto skutočnosti, ktoré úrad a maďarská vláda uviedli na pojednávaní, sú pravdivé.

46. Na základe vysvetlení, ktoré títo účastníci konania poskytli na pojednávaní, sa zdá, že dotknuté osvedčenie možno v skutočnosti získať pred sejbou semien (čo, zdá sa, svedčí o výnimočnosti danej odrody rastliny v zmysle príslušnej vnútroštátnej právnej úpravy). Okrem toho vnútroštátna právna úprava neustanovuje na podanie žiadosti o osvedčenie žiadnu lehotu a jediná požiadavka spočíva v tom, že poľnohospodár musí dané osvedčenie priložiť k žiadosti o podporu (pričom dátum 15. apríl je len čisto orientačný). Ak je to tak, nevidím žiadny dôvod prečo sa domnievať, že požiadavky týkajúce sa predloženia osvedčenia o vzácnych druhoch rastlín by sa mohli považovať za neprimerané sledovanému cieľu, a to cieľu zabezpečiť účinnú *ex ante* kontrolu. Overiť, či je to skutočne tak, však naďalej ostáva úlohou vnútroštátneho súdu.

47. Druhá otázka, ktorá úzko súvisí s prvou, sa týka zásady právnej istoty. Pán Szemerey zároveň uviedol – pričom ide o stanovisko, ktoré, zdá sa, zastáva aj vnútroštátny súd – že príslušná právna úprava sa zmenila a doplnila v úzadí, a to tak, že príjemcom len ponechala približne dvojtýždňovú lehotu (od 31. marca 2010 do 15. apríla 2010), aby sa prispôsobili novým požiadavkám. Dané osvedčenie sa podľa skôr platných pravidiel mohlo predložiť aj v neskoršej fáze, a to počas kontrol na mieste (ktoré sa podľa úradu mohli uskutočniť najskôr 10. júna).

48. Hoci vnútroštátnemu súdu prináleží, aby overil, či je daná zmena právnej úpravy – alebo skôr podrobné pravidlá pre nadobudnutie jej účinnosti, pokiaľ ide o rok 2010 – v rozpore s požiadavkami právnej istoty,[17] poznamenal by som toto.

49. Po prvé požiadavka osvedčenia o vzácnych druhoch rastlín nie je novinkou: zmenil sa len časový okamih, v ktorom sa malo predložiť orgánom. Po druhé uvedený poľnohospodár mohol osvedčenie zjavne získať bez toho, aby skutočne zasial semená dotknutých vzácnych rastlín. Po tretie neexistuje žiadna zákonná povinnosť požiadať o osvedčenie najneskôr do 15. apríla.[18] Maďarská vláda v tejto súvislosti na pojednávaní uviedla, že ak chce poľnohospodár zabezpečiť, aby mal dané osvedčenie v držbe v čase, keď má predložiť svoju žiadosť o podporu, tento dátum je *de facto* posledný možný

15 — Povinnosti členských štátov boli v tejto súvislosti prísne vyložené v judikatúre, ktorá vyžaduje účinné a primerané kontroly. Pozri analogicky rozsudok Syndicat OP 84 (C-3/12, EU:C:2013:389, body 21 až 23 a citovanú judikatúru).

16 — Účastníci konania sa taktiež nezhodujú, pokiaľ ide o časové obdobie, v ktorom by sa mali podľa odborných noriem siať druhy rastlín, ktoré plánuje zasiať pán Szemerey (najmä komonicu bielu).

17 — Uznesenie Dél-Zempléni Nektár Leader Nonprofit (C-24/13, EU:C:2014:40, bod 32 a citovaná judikatúra).

18 — Čo sa týka možnosti poľnohospodára získať osvedčenie bez sejby, ako aj nezáväzného termínu 15. apríl, pozri bod 46 týchto návrhov.

termín na podanie žiadosti o osvedčenie (pokiaľ sa chce poľnohospodár vyhnúť akejkoľvek forme odpočtov). To znamená, že pre rok 2010 bola lehota na podanie žiadosti o udelenie osvedčenia mierne (o 25 dní) skrátená oproti predchádzajúcemu roku. Z hľadiska právnej istoty to podľa môjho názoru nie je problematické.

50. Vzhľadom na vyššie uvedené zastávam názor, že nariadenia č. 1698/2005 a 1975/2006 v spojení s nariadením č. 1122/2009 v zásade nebránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej je v prípade pestovania vzácneho druhu rastliny potrebné priložiť k žiadosti o podporu osvedčenie o vzácnej rastline.

C – *Nepredloženie osvedčenia a príslušné sankcie*

51. Tretia, štvrtá a piata prejudiciálna otázka v podstate riešia primeranosť sankcie uloženej v dôsledku nepredloženia dotknutého osvedčenia.

52. Účastníci konania sa nezhodujú na niekoľkých kľúčových skutočnostiach, ktoré sú základom konania prebiehajúceho pred vnútroštátnym súdom. Zo zrejmých dôvodov je úlohou vnútroštátneho súdu overiť správnosť tvrdení účastníkov konania.

53. Na zopakovanie, pán Szemerey tvrdí, že dané osvedčenie nemohol získať vzhľadom na skutočnosť, že sejba nebola možná a že o uznanie situácie vyššej moci požiadal, len čo to bolo možné. Ďalej uviedol, že vzhľadom na platné časové obmedzenia (zavedené zmenou právnej úpravy so zreteľom na povinnosť predložiť dané osvedčenie pri podaní žiadosti), bolo prakticky nemožné uvedené osvedčenie získať na účely jeho predloženia pri podaní žiadosti o podporu.

54. Úrad na druhej strane tvrdí, že sejba nebola podmienkou na získanie osvedčenia a že pán Szemerey si mal byť pri podaní svojej žiadosti v každom prípade vedomý, že semená uvedených vzácnych druhov rastlín nebude schopný zasiať, keďže jedna z týchto rastlín (komonica biela) sa vysieva na jar. Aj napriek tomu, že bola situácia vyššej moci uznaná, úrad uložil na základe článku 58 nariadenia č. 1122/2009 sankciu, ktorá sa uplatňuje v prípade nadhodnotenia (ktoré sa vzťahuje na plochu) pri deklarovaní.

55. Na základe návrhu na začatie prejudiciálneho konania a prejudiciálnych otázok sa domnievam, že pán Szemerey by však aj za predpokladu, že by nemal nárok na prednostnú podporu z dôvodu nepredloženia príslušného osvedčenia, mal právo na základnú výšku podpory v rámci príslušnej schémy pomoci. Práve na tomto základe posúdim primeranosť uloženej sankcie.

56. Na tomto mieste si dovolím poznamenať, že napriek nejasnosti obklopujúcej kvalifikáciu dotknutého osvedčenia (t. j. či ide o kritérium oprávnenosti na získanie prednostnej podpory [19] alebo o podklad [20]) spočíva skutočnosť, ktorá je najmenej nejasná, v tom, že nepredloženie osvedčenia včas (do 9. júna) vedie k zamietnutiu prednostnej podpory. Rozumiem tomu tak, že vnútroštátny súd žiada o odpoveď na otázku, či orgány členského štátu môžu okrem zamietnutia udelenia prednostnej podpory uložiť ďalšie sankcie, a to na základe článku 58 nariadenia č. 1122/2009 z dôvodu nadhodnotenia pri deklarovaní.

57. Zastávam názor, že bez porušenia zásady proporcionality nemožno uložiť žiadne ďalšie sankcie.

19 — Kvalifikácia osvedčenia je otázkou vnútroštátneho práva a jej riešenie prináleží vnútroštátnemu súdu. Návrh na začatie prejudiciálneho konania však v piatej prejudiciálnej otázke odkazoval na odôvodnenia týkajúce sa kritérií oprávnenosti, čo podporuje stanovisko, že samotné osvedčenie predstavuje kritérium oprávnenosti. Zároveň predpoklad, z ktorého vnútroštátny súd vychádza, a síce, že pán Szemerey má nárok na základnú sumu podpory aj napriek neskorému predloženiu osvedčenia, naznačuje, že osvedčenie predstavuje kritérium oprávnenosti na prednostnú podporu.

20 — Na druhej strane vysvetlenia, ktoré poskytol úrad a maďarská vláda na pojednávaní, naznačujú, že osvedčenie predstavuje len podklad.

58. S výhradou overenia vnútroštátnym súdom je to tak preto, že nepredloženie osvedčenia včas nevedie k celkovému vylúčeniu podpory, ale jednoducho k neoprávnenosti na zvýšenie základnej sumy podpory, teda na doplatok, ktorý sa nazýva prednostná podpora. Vzhľadom na to mám problém uznať, že vo vzťahu k uvedenému súboru skutkových okolností uplatnili príslušné maďarské orgány článok 58 nariadenia č. 1122/2009 správne. Toto ustanovenie sa v skutočnosti uplatňuje na konkrétne okolnosti nadhodnotenia (ktoré sa vzťahuje na plochu) pri deklarovaní. [21] Veľkosť celkovej deklarovanej plochy (52,9 hektára) však v tejto veci nie je sporná. Uloženie sankcie za nadhodnotenie pri deklarovaní je za týchto okolností vo vzťahu k zásade proporcionality skôr problematické. [22]

59. Pokiaľ ide o príslušný právny základ pre stanovenie dôsledku nepredloženia dotknutého osvedčenia, v rámci konečnej analýzy to závisí od kvalifikácie osvedčenia ako *per se* kritéria oprávnenosti alebo podkladu.

60. Na jednej strane, ak by osvedčenie predstavovalo kritérium oprávnenosti na podporu – overenie čoho zostáva úlohou vnútroštátneho súdu – uplatní sa článok 18 nariadenia č. 1975/2006. Ak sa podľa tohto ustanovenia nedodržia kritériá oprávnenosti, nárokovaná pomoc sa môže znížiť alebo zamietnuť. Len v prípade úmyselného nedodržania kritérií oprávnenosti je odôvodnené odmietnuť podporu úplne na príslušný, ako aj na nasledujúci rok.

61. Na druhej strane, ak by sa dotknuté osvedčenie považovalo len za podklad, osobitné pravidlá, ktoré sa uplatňujú pri neskorom predložení podkladov, stanovuje článok 23 nariadenia č. 1122/2009, ktorý sa *mutatis mutandis* uplatňuje v rámci EPFRV. Dôsledky nepredloženia úplnej žiadosť stanovuje to isté ustanovenie: ako je uvedené v bode 40 vyššie, po 25 kalendárnych dňoch sa žiadosť považuje za neprípustnú a žiadna podpora sa neposkytne.

62. Zásada proporcionality teda za okolností, ktoré vyplývajú z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, bráni uloženiu sankcie za nadhodnotenia pri deklarovaní, a teda aj sankciám súvisiacim s úplnosťou žiadosti v zmysle článku 58 nariadenia č. 1122/2009.

63. Pre úplnosť poznamenám o problematike vyššej moci toto. V danej veci by vyššia moc nemohla byť na účely vyplatenia prednostnej podpory relevantná, pokiaľ by bolo pravdivé tvrdenie, ktoré uviedol pán Szemerey, že osvedčenie možno získať len po sejbe, overenie čoho opäť prináleží vnútroštátnemu súdu. V takom prípade môže skutočnosť, že nemohol siať, v každom prípade zbaviť poľnohospodára zodpovednosti za nepredloženie osvedčenia, a to za predpokladu, že sú splnené podmienky oznámenia vyššej moci stanovené v článku 75 ods. 2 nariadenia č. 1122/2009.

IV – **Návrh**

64. Vzhľadom na uvedené navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na otázky, ktoré položil Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, takto:

1. Nariadenie Rady (ES) č. 1698/2005 z 20. septembra 2005 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a nariadenie Komisie (ES) č. 1975/2006 zo 7. decembra 2006, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá uplatňovania nariadenia Rady (ES) č.1698/2005, pokiaľ ide o realizáciu kontrolných postupov a krížového plnenia pri opatreniach na podporu rozvoja vidieka (v zmenenom a doplnenom znení), v spojení s nariadením Komisie (ES) č. 1122/2009 z 30. novembra 2009, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá vykonávania nariadenia Rady (ES) č. 73/2009, pokiaľ ide o krížové plnenie, moduláciu a integrovaný správny a kontrolný systém v rámci schém priamej

21 — Pozri tiež článok 16 nariadenia č. 1975/2006, ktorý sa týka nadhodnotenia pri deklarovaní v rámci EPFRV.

22 — Pozri napríklad rozsudok Maatschap L.A. en D.A.B. Langestraat en P. Langestraat-Troost (C-11/12, EU:C:2012:808, bod 39 a citovanú judikatúru).

podpory pre poľnohospodárov ustanovených uvedeným nariadením, ako aj podrobné pravidlá vykonávania nariadenia Rady (ES) č. 1234/2007, pokiaľ ide o krížové plnenie v rámci schémy podpory ustanovenej pre odvetvie vinohradníctva a vinárstva, v zásade nebránia vnútroštátnemu ustanoveniu, podľa ktorého treba v prípade pestovania vzácneho druhu rastliny priložiť k žiadosti o podporu osvedčenie o vzácnej rastline.

2. Za okolností, ktoré vyplývajú z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, bráni zásada proporcionality uloženiu sankcie za nadhodnotenia pri deklarovaní v zmysle článku 58 nariadenia č. 1122/2009.